

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **M. D.**, zastúpeného JUDr. P. H., proti žalovanému **V.**, zastúpenému JUDr. E. B., za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaného **U.**, **o náhradu škody z ublíženia na zdraví a o mimoriadne zvýšenie bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia**, vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod sp.zn. 9 C 147/2004 o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 9. septembra 2009, sp.zn. 5 Co 114/2009 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre z 9. septembra 2009, sp. zn. 5 Co 114/2009 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Nové Zámky rozsudkom zo 4. februára 2009, č.k. 9 C 147/2004-291 (v poradí druhým) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca proti žalovanému domáhal náhrady škody z ublíženia na zdraví a to zaplata sumy 240 000 Sk (7 996,54 €) s 10% úrokom od 9. júna 2004 do zaplata (bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia), zaplata sumy 4 128 750 Sk (137 049,39 €) titulom zvýšenia náhrady bolestného a zaplata sumy 9 300 000 Sk (308 703,45 €) titulom zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. Dospel k záveru, že žalovaný nezanedbal svoju prevenčnú povinnosť podľa § 415, § 417 a § 419 Občianskeho zákonníka a zodpovednosť žalovaného za škodu nie je daná ani podľa ustanovenia § 420 Občianskeho zákonníka a § 420a ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, pretože žalobca nepreukázal, že škoda mu bola spôsobená prevádzkovou činnosťou, resp. vecou použitou pri tejto činnosti alebo rôznymi prírodnými vplyvmi prevádzky na okolie. Mal za to, že zranenie žalobcu bolo spôsobené treťou osobou (pričom vychádzal zo záverov znaleckého posudku č. 70/2006), a teda nebolo spôsobené prevádzkovou činnosťou

žalovaného. Okolnosť, že žalobca v bazéne plával, resp. ho použil na osvieženie, sama o sebe ešte nespôsobila jeho zranenie. Konštatoval, že žalovaný sa v danom prípade v zmysle ustanovenia § 415 Občianskeho zákonníka exkulpoval a preukázal, že svojou prevádzkovou činnosťou v zmysle výpisu z obchodného registra nezodpovedá za škodu vzniknutú žalobcovi, a preto nie sú naplnené a skutkovo opodstatnené ani ďalšie ustanovenia o náhrade škody, pretože nespĺňajú jej základné štyri atribúty. Vzhľadom k tomu, že v konaní bolo preukázané to, že žalovaný žiadnym spôsobom nezodpovedá za vzniknutú škodu žalobcovi, ktorá mu bola spôsobená treťou neznámou osobou tým spôsobom, že táto skočila žalobcovi na krk a šiju, žalovaný nie je pasívne legitimovaným subjektom v tomto konaní v hmotno-právnom a ani v procesno-právnom zmysle. O náhrade trov konania štátu rozhodol podľa § 148 ods. 1 O.s.p. s tým, že k ich náhrade vo výške 796,65 € zaviazal žalobcu, pretože žalovaný bol v tomto konaní úspešný. O trovách konania rozhodol podľa § 150 O.s.p. vzhľadom na stanovisko žalovaného k nepriaznivému zdravotnému stavu žalobcu.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Nitre rozsudkom z 9. septembra 2009, sp. zn. 5 Co 114/2009 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v časti výroku vo veci samej a v časti výroku o náhrade trov konania potvrdil. V časti výroku o náhrade trov konania štátu napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že rozhodol, že náhradu trov konania štátu v sume 796,65 € znáša štát. Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Proti svojmu rozhodnutiu pripustil dovolanie. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že zhodne ako súd prvého stupňa zdieľa ten právny záver, že na strane žalovaného ide o objektívny druh zodpovednosti, ktorý sa systematicky zaraďuje pod všeobecnú zodpovednosť. Konštatoval, že zodpovednosť podľa § 420a ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka sa vzťahuje na každý subjekt, ktorý spôsobí inému subjektu škodu prevádzkovou činnosťou. Uviedol, že za „prevádzkovú činnosť“ je možné považovať cieľavedomú a organizovanú činnosť rozmanitého druhu súvisiacu s výkonom podnikateľskej alebo obchodnej činnosti smerujúcej k dosiahnutiu určitého cieľa. Predmet takejto činnosti je spravidla uvedený v živnostenskom oprávnení alebo v zriaďovacej listine. Zodpovednosť podľa § 420a Občianskeho zákonníka je objektívneho charakteru, čo znamená, že existuje bez ohľadu na zavinenie. Pre vznik zodpovednosti v zmysle § 420a ods. 1 Občianskeho zákonníka postačuje, ak škoda bola spôsobená okolnosťami, ktoré sú uvedené v § 420a ods. 2 písm. a) až c) Občianskeho zákonníka. Skutočnosti odôvodňujúce sa zbavenia zodpovednosti podľa § 420a ods. 3 Občianskeho zákonníka (neodvratiteľná udalosť nemajúca pôvod v prevádzke alebo vlastné

konanie poškodeného) musí v konaní preukázať prevádzkovateľ, t.j. žalovaný. Vychádzajúc z rozsahu dokazovania, tak ako ho vo veci vykonal súd prvého stupňa dospel k záveru, že žalovaný nie je zodpovedným subjektom za vzniknutú škodu na zdraví žalobcu, pretože sa v konaní vyvinil (exkulpoval) a preukázal, že vznik takto uplatňovanej náhrady škody nebol spôsobený prevádzkovou činnosťou žalovaného spočívajúcej v prevádzkovaní kúpaliska „„„.V.. Ďalej konštatoval, že na druhej strane sa žalovanému v súlade s ustanovením § 420a ods. 3 Občianskeho zákonníka podarilo v konaní preukázať tú skutočnosť, že vzniknutá ujma na zdraví žalobcu a s ňou spojená náhrada škody má svoj pôvod v neodvratiteľnej udalosti, ktorá nemá pôvod v prevádzkovej činnosti žalovaného. Za neodvratiteľnú udalosť v zmysle § 420a ods. 3 Občianskeho zákonníka považoval to, že neznáma fyzická osoba 10. augusta 2003 v bazéne „„„ skočila žalobcovi, ktorý sa kúpал, na časť krku, resp. šije, čím mu spôsobila vážnu ujmu na zdraví. V tejto súvislosti vzhľadom na obsah svedeckých výpovedí mal za to, že žalovaný neporušil žiadnu prevenčnú povinnosť, tak, ako ju má na zreteli obsah ustanovenia § 415 Občianskeho zákonníka a taktiež mal za to, že v posudzovanom prípade nejde o všeobecný druh zodpovednosti za škodu v zmysle § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pretože absentuje naplnenie dvoch esenciálnych znakov tejto zodpovednosti v prípade žalovaného (porušenie právnej povinnosti a príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a vzniknutou škodou). Z týchto dôvodov rozhodnutie súdu prvého stupňa v tejto časti ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil. V časti týkajúcej sa náhrady trov konania štátu odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 220 O.s.p. zmenil tak, že náhradu trov, ktoré vznikli štátu v celkovej výške 796,54 €, znáša štát, pretože žalobca je v tomto konaní od poplatkovej povinnosti oslobodený (§ 4 ods. 2 písm. d/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov) a žaloba vo vzťahu k žalovanému bola zamietnutá. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p. Odvolací súd výrok, ktorým pripustil dovolanie, odôvodnil tým, že za otázku zásadného právneho významu považoval otázku, či za neodvratiteľnú udalosť nemajúcu pôvod v prevádzke a majúcu za následok liberáciu podľa § 420a ods. 3 Občianskeho zákonníka možno považovať správanie sa neznámej osoby, ktorá pri kúpaní na kúpalisku skočí na inú kúpajúcu osobu a spôsobí jej pritom vážnu ujmu na zdraví.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. Jeho prípustnosť odôvodnil ustanovením § 238 ods. 3 O.s.p. a dôvodnosť ustanovením § 241 ods. 2 písm. c) O.s.p. Nesprávne právne posúdenie veci podľa názoru žalobcu spočíva v tom, že súdy oboch stupňov dospeli k záveru, že žalovaný nie je zodpovedným subjektom za vzniknutú škodu

na zdraví žalobcu. Nesúhlasil s právnym záverom odvolacieho súdu, že žalovaný sa v konaní vyvinil (exkulpoval) a preukázal, že vznik náhrady škody nebol spôsobený prevádzkovou činnosťou spočívajúcou v prevádzkovaní kúpaliska. Mal za to, že konanie tretej osoby, ktorá skočila na žalobcu v bazéne v časti, v ktorej skákanie bolo zakázané a zlomila mu väzy, nie je možné považovať za neodvratiteľnú udalosť, ktorá nemá pôvod v prevádzkovej činnosti žalovaného. Uviedol, že odvolací súd pochybil najmä v tom, že nevychádzal zo znenia ustanovenia § 420a Občianskeho zákonníka. Pre vznik zodpovednosti podľa tohto zákonného ustanovenia stačí, ak škoda bola spôsobená okolnosťami uvedenými v druhom odseku pod písmenami a/ až c/, teda stačí samotná existencia činnosti, ktorá má prevádzkovú povahu alebo existencia veci pri tejto činnosti použitej. Skúmanie, či žalovaný porušil prevenčnú povinnosť, ako to má na zreteli ustanovenie § 415 Občianskeho zákonníka odvolacím súdom, nepovažoval za potrebné vo vzťahu k ustanoveniu § 420a Občianskeho zákonníka a právne závery označil za irelevantné. Namietal aj nesprávnosť skutkových zistení súdov nižších stupňov. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalobcu zamietol z dôvodu, že nie je daná jeho zodpovednosť v zmysle ustanovenia § 420a Občianskeho zákonníka ani v zmysle ustanovenia § 421a Občianskeho zákonníka. Mal za to, že žalobcovi bola škoda spôsobená treťou osobou, ktorá svojim konaním porušila prevádzkový poriadok kúpaliska. Poukázal na to, že vzhľadom na skutkový dej a spôsobený úraz je zrejmé, že mechanizmus úrazu a teda ani škoda žalobcovi nemohla vzniknúť tým, že by spočívala v samotnej existencii prevádzkovej činnosti alebo existenciou veci použitej pri takejto činnosti. Žalovaný mal ďalej za to, že neporušil svoju prevenčnú povinnosť, ktorá vyplýva z ustanovenia § 415 Občianskeho zákonníka.

Vedľajší účastník na strane žalovaného vo svojom vyjadrení k dovolaniu sa stotožnil s rozhodnutiami súdov prvého aj druhého stupňa a navrhol, aby ho dovolací súd zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 3 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1

O.s.p. bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Občiansky súdny poriadok upravuje prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu v ustanoveniach § 237 a § 238.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a vo výroku svojho rozhodnutia vyslovil, že je dovolanie prípustné. Preto dovolanie žalobcu proti tomuto rozsudku podľa § 238 ods. 3 O.s.p. prípustné je.

Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

V ustanovení § 238 ods. 3 O.s.p. je odvolaciemu súdu zverené oprávnenie založiť výrokom rozsudku prípustnosť dovolania v prípade, že toto rozhodnutie je zásadného právneho významu. Občiansky súdny poriadok nevysvetľuje, čo treba rozumieť pod rozhodnutím odvolacieho súdu po právnej stránke zásadného významu, bezpochyby ním ale je také rozhodnutie, ktoré rieši doposiaľ nenastolenú alebo len v iných súvislostiach prezentovanú a právne inak riešenú otázku takým spôsobom, ktorý je významný zo širších hľadísk, teda nielen v konkrétnej prejednávanej veci. Vzhľadom na to realizácia uvedeného oprávnenia odvolacieho súdu musí mať vždy povahu výnimočnosti a vychádzať z prísneho rešpektovania zákonných podmienok, vymedzujúcich rozsah tohto oprávnenia. Možnosť založiť prípustnosť dovolania samozrejme neznamená, že by odvolací súd bol oprávnený vysloviť prípustnosť dovolania kedykoľvek a úplne podľa svojej voľnej úvahy; jeho úvahu zákon prísne vymedzuje rámcom posúdenia zásadnosti rozhodnutia z právnej stránky. Ak odvolací súd založí prípustnosť dovolania svojim rozhodnutím, odvolací súd je oprávnený preskúmať takéto rozhodnutie odvolacieho súdu iba v rámci otázky zásadného právneho

významu, ktorú vo svojom rozsudku uviedol odvolací súd. V dovolacom konaní potom predmetom posudzovania a vyriešenia môžu byť len právne otázky (na riešenie skutkových otázok dovolací súd nie je oprávnený a ani vybavený procesnými prostriedkami).

Z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že dovolací súd je viazaný rozsahom dovolania a dovolacím dôvodom, vrátane jeho vecného (obsahového) vymedzenia dovolateľom. Obligatórne sa zaoberá len vadami vymenovanými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Vady konania uvedeného v ustanovení § 237 O.s.p. dovolateľom namietané neboli a ani dovolacím súdom neboli zistené.

Uplatnením dovolacieho dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. možno odvolaciemu súdu vytknúť, že jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Úlohou dovolacieho súdu v prípade dovolania odôvodneného nesprávnym právnym posúdením veci je posúdiť, či odvolací súd na zistený skutkový stav použil správny právny predpis a či ho aj správne interpretoval.

V prejednávanej veci odvolací súd považoval za otázku zásadného právneho významu otázku, či za neodvratiteľnú udalosť nemajúcu pôvod v prevádzke a majúcu za následok liberáciu podľa § 420a ods. 3 Občianskeho zákonníka možno považovať správanie sa neznámej osoby, ktorá pri kúpaní na kúpalisku skočí na inú kúpajúcu osobu a spôsobí jej pritom vážnu ujmu na zdraví. Z porovnania takto určeného rámca pre možný prieskum dovolacím súdom (k tomu vymedzenej otázke) s obsahom dovolania žalobcu vyplýva, že v dovolaní žalobca namieta (nesúhlasí) nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, podľa ktorého žalovaný nie je zodpovedným subjektom za vzniknutú škodu na zdraví žalobcu, žalovaný sa v konaní vyvinil (exkulpoval) a preukázal, že vznik takto uplatňovanej náhrady škody nebol spôsobený prevádzkovou činnosťou spočívajúcou v prevádzkovaní kúpaliska.

Z tohto hľadiska má zásadný právny význam otázka, či konanie neznámej osoby, ktorá skočila na žalobcu nachádzajúceho sa v bazéne a spôsobila mu škodu na zdraví, má pôvod v prevádzke žalovaného v zmysle § 420a Občianskeho zákonníka a pokiaľ áno, či ide

o neodvratiteľnú udalosť, a teda liberačný dôvod v zmysle § 420a ods. 3 Občianskeho zákonníka.

Podľa § 420a ods. 1 Občianskeho zákonníka každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobí inému prevádzkovou činnosťou. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia škoda je spôsobená prevádzkovou činnosťou, ak je spôsobená a) činnosťou, ktorá má prevádzkovú povahu, alebo vecou použitou pri činnosti, b) fyzikálnymi, chemickými, prípadne biologickými vplyvmi prevádzky na okolie, c) oprávneným vykonávaním alebo zabezpečením prác, ktorými sa spôsobí inému škoda na nehnuteľnosti alebo sa mu podstatne sťaží alebo znemožní užívanie nehnuteľnosti.

Prevádzkovou činnosťou je podľa tejto úpravy taká činnosť súvisiaca s predmetom činnosti (spravidla podnikateľskej, obchodnej), ktorú fyzická alebo právnická osoba prevádzkovaním vyvíja. Predmet tejto činnosti je vymedzený v zriaďovacej listine, v oprávnení k podnikateľskej činnosti alebo v živnostenskom oprávnení. Predpokladom zodpovednosti podľa § 420a ods. 1 občianskeho zákonníka nie je protiprávny úkon, skôr určitá škodná udalosť, ktorá bola príčinou vzniku škody. Za prevádzkovú činnosť v zmysle § 420a ods. 1 Občianskeho zákonníka sa považuje i činnosť, ktorá bezprostredne, objektívne a fakticky predchádza, či nadväzuje na činnosť hlavnú.

Podľa § 420a ods. 3 Občianskeho zákonníka zodpovednosti za škodu sa ten, kto ju spôsobil, zbaví, len ak preukáže, že škoda bola spôsobená neodvratiteľnou udalosťou nemajúcou pôvod v prevádzke alebo vlastným konaním poškodeného.

Za škodu spôsobenú prevádzkovou činnosťou podľa § 420a Občianskeho zákonníka zodpovedá poškodenému prevádzkovateľ takejto činnosti, a to bez ohľadu na zavinenie (úmysel, nedbanlivosť), ak je škoda v príčinnej súvislosti s prevádzkovou činnosťou; ide teda o objektívnu zodpovednosť, ktorá umožňuje širšie a dôslednejšie zabezpečenie náhrady takejto škody. Poškodený pri uplatňovaní svojho nároku nemusí dokazovať porušenie konkrétnej právnej povinnosti na strane prevádzkovateľa, ale len to, že škoda bola vyvolaná zvláštnou povahou prevádzkovej činnosti. Žalovaný sa zodpovednosti nemôže zbaviť tým, že preukáže, že škodu nezavinil; môže sa však úplne alebo čiastočne zbaviť zodpovednosti (liberovať), pokiaľ preukáže, že škoda bola spôsobená neodvratiteľnou udalosťou nemajúcou pôvod v prevádzke alebo že škoda bola zavinená vlastným konaním poškodeného. Ide pritom

rovnako o objektívne posudzovanie konania bez ohľadu na zavinenie, kde je dôležité len to, či a nakoľko toto konanie viedlo k vzniku škody. K zbaveniu sa zodpovednosti môže dôjsť za situácie, že konkrétne okolnosti, ktorými bola škoda spôsobená, nie sú touto prevádzkou vyvolané a vznikli mimo vlastnej prevádzkovej činnosti. Neodvratiteľnou udalosťou, nemajúcou pôvod v prevádzke, je okolnosť, ktorá objektívne nemá svoj pôvod „vo vnútri“ prevádzky a ktorá nesúvisí s organizáciou, riadením a realizáciou prevádzky. Môže ísť o udalosti spôsobené najmä vonkajšími prírodnými silami, napr. živelná udalosť, ktorej nemohlo byť prevádzkovateľom takejto činnosti zabránené, ani nemohla byť objektívne odvrátená, a to ani pri vynaložení takého úsilia, ktoré by bolo možné vynaložiť. Ak však bola príčinou vzniku škody tzv. vnútorná škodná udalosť, neprichádza do úvahy zbavenie sa zodpovednosti prevádzateľa z dôvodu neodvratiteľnej udalosti bez ohľadu na to, či škoda mohlo, či nemohlo byť zabránené. Skutočnosti odôvodňujúce zbavenie sa zodpovednosti podľa § 420a ods. 3 Občianskeho zákonníka musí v súdnom konaní preukazovať prevádzkovateľ.

Odvolačný súd vychádzajúc z rozsahu dokazovania (tak ako ho vo veci vykonal súd prvého stupňa) zaujal názor, že žalovaný nie je zodpovedným subjektom za vzniknutú škodu na zdraví žalobcu, pretože sa v konaní vyvinil (exkulpoval) a preukázal, že vznik takto uplatňovanej náhrady škody nebol spôsobený prevádzkovou činnosťou žalovaného spočívajúcej v prevádzkovaní kúpaliska „...V.. Konštatoval ďalej, že žalovanému sa na druhej strane v súlade s ustanovením § 420a ods. 3 Občianskeho zákonníka podarilo v konaní preukázať tú skutočnosť, že vzniknutá ujma na zdraví žalobcu a s ňou spojená náhrada škody má svoj pôvod v neodvratiteľnej udalosti, ktorá nemá pôvod v prevádzkovej činnosti žalovaného. Za neodvratiteľnú udalosť v zmysle § 420a ods. 3 Občianskeho zákonníka odvolací súd považoval tú okolnosť, že neznáma fyzická osoba dňa 10. augusta 2003 v bazéne „...“ skočila žalobcovi, ktorý sa kúpал, na časť krku, resp. šije, čím mu spôsobila vážnu ujmu na zdraví.

Dovolací súd dospel k záveru, že dovolaním vytýkané nesprávne právne posúdenie veci v odvolacom súdom pripustenej dovolacej otázke, je dôvodné. Odvolacím súdom položená otázka je zmätočná, pričom jedna časť otázky vylučuje, resp. odporuje časti druhej. Odvolací súd (rovnako aj súd prvého stupňa) posudzoval po právnej stránke uplatnený nárok na náhradu škody podľa § 420a Občianskeho zákonníka, pričom uviedol, že vznik uplatňovanej náhrady škody nebol spôsobený prevádzkovou činnosťou, na strane druhej

konštatoval, že žalovaný v súlade s ustanovením § 420a ods.3 Občianskeho zákonníka preukázal, že vzniknutá ujma na zdraví žalobcu a s ňou spojená náhrada škody má svoj pôvod v neodvratiteľnej udalosti, ktorá nemá pôvod v prevádzkovej činnosti žalovaného. Podľa tohto ustanovenia, každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil inému prevádzkovou činnosťou. V citovanom ustanovení je upravená všeobecná skutková podstata objektívnej zodpovednosti. Ide o objektívnu zodpovednosť bez ohľadu na zavinenie a jej predpokladom nie je protiprávny úkon škodcu (porušenie nejakej povinnosti), ale skôr určitá škodová udalosť vyvolaná prevádzkovou činnosťou, ktorá bola príčinou vzniku škody. Zároveň sa však nejedná o tzv. absolútnu zodpovednosť, ktorá vylučuje možnosť liberácie povinného subjektu.

Niet pochyb o tom, že predmetom činnosti žalovaného podľa obchodného registra v rozhodnom období, okrem iného, bolo prevádzkovanie termálneho kúpaliska a krytej plavárne. Jeho zodpovednosť za škodu vzniknutú žalobcovi je potom potrebné posudzovať podľa ustanovenia § 420a Občianskeho zákonníka, pretože príčinou tejto škody bolo prevádzkovanie kúpaliska, teda vplyv tejto prevádzkovej činnosti žalovaného na zdravie žalobcu. Zodpovednosť upravená v ustanovení § 420a Občianskeho zákonníka má objektívny charakter, teda existuje bez zreteľa na zavinenie. Zbaviť sa jej možno iba v prípade, ak škoda bola spôsobená tzv. neodvratiteľnou udalosťou, ktorá však nemala pôvod v prevádzke alebo vo vlastnom konaní poškodeného. V danom prípade ak škoda spôsobená žalobcovi súvisela s prevádzkovou činnosťou žalovaného, ide o objektívnu zodpovednosť bez ohľadu na zavinenie. Pretože k vzniku objektívnej zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkovou činnosťou sa nevyžaduje porušenie právnej povinnosti ani zavinenie, nie je podstatné, či žalovaný porušil (neporušil) svoju prevenčnú povinnosť. Ak je teda daná zodpovednosť podľa § 420a Občianskeho zákonníka, je potrebné skúmať použitie ustanovenia § 420a ods. 3 Občianskeho zákonníka (tzv. liberačné dôvody). Zbavenie sa zodpovednosti prevádzkovateľa (tzv. liberácia) je obmedzená na dva dôvody: neodvratiteľná udalosť a konanie poškodeného. Neodvratiteľnou udalosťou, nemajúcou pôvod v prevádzke je potrebné rozumieť živelnú udalosť (pohromu), ktorej nemohlo byť tým, kto činnosť prevádzkuje, zabránené, ani nemohla byť odvrátená, a to ani pri vynaložení takého úsilia, ktoré by bolo možné vynaložiť. K zbaveniu sa zodpovednosti môže dôjsť za situácie, že konkrétne okolnosti, ktorými bola škoda spôsobená, neboli touto prevádzkou vyvolané, vznikli mimo vlastnej prevádzkovej činnosti a nezávisle na vôli prevádzkovateľa. Ide o také okolnosti, ktoré objektívne nemajú svoj pôvod vo vnútri prevádzky a nesúvisia s organizáciou a riadením prevádzky. Neodvratiteľnou udalosťou však nie je skok tretej osoby do bazéna. Ak bola škoda spôsobená

vlastným konaním poškodeného, nie je rozhodujúce, či išlo o konanie zavinené alebo nie. V každom prípade totiž platí, že v rozsahu, v akom bola škoda spôsobená poškodeným, znáša ju sám (§ 441 Občianskeho zákonníka). Existenciu liberačných dôvodov preukazuje v súdnom konaní prevádzkovateľ.

V danej veci bol spôsobený úraz žalobcu neznámou fyzickou osobou v bazéne „...“ (kúpalisko V.), ktorý prevádzkuje žalovaný. S prevádzkovou činnosťou žalovaného je bezprostredne spojené plávanie, kúpanie, skákanie do vody a ďalšie činnosti návštevníkov týchto zariadení, z aktivity ktorých vyplýva aj zvýšené riziko vzniku škody na zdraví ostatných návštevníkov, ktorí túto prevádzku využívajú. Ide o špecifickú vlastnosť tejto prevádzky a skákaním nedisciplinovaných návštevníkov kúpaliska v miestach, kde sa vo vode nachádzajú plávajúce osoby, môže dôjsť k ich ohrozeniu alebo aj k ujme na zdraví. Nie je teda namieste tvrdenie odvolacieho súdu, že škoda, ktorá žalobcovi vznikla, nesúvisí s prevádzkovou činnosťou žalovaného, spočívajúcej v prevádzkovaní kúpaliska. Skúmanie, či žalovaný porušil prevenčnú povinnosť podľa ustanovenia § 415 Občianskeho zákonníka (zabezpečenie bazéna proti skákaniu zo zakázaných miest, jednak písomnou tabuľou, na ktorej bolo napísané zákaz skákania z určitých častí bazéna, jednak natiahnutými šnúrami zabraňujúcimi kúpajúcim skákať do bazéna v určitých (ohraničených) častiach, ako aj plavčíka, ktorého jednou z úloh pracovnej náplne bolo aj sledovanie dodržiavania zákazu skákať do bazéna z určených (ohradených) miest odvolacím súdom je irelevantné vo vzťahu k ustanoveniu § 420a Občianskeho zákonníka. Aplikácia ustanovenia § 415 Občianskeho zákonníka prichádza do úvahy len vtedy, ak nie je konkrétna právna úprava, vzťahujúca sa na konanie, ktorého protiprávnosť sa posudzuje. Pokiaľ postup stanovený právnou normou bol dodržaný, je aplikácia tohto ustanovenia vylúčená. Porušenie prevenčnej povinnosti, ktoré znamená zároveň porušenie právnej povinnosti v zmysle § 420 Občianskeho zákonníka, je teda jedným zo základných predpokladov všeobecnej zodpovednosti za škodu, založenej na princípe zavinenia. Uvedené ustanovenie nezakladá totiž samostatnú skutkovú podstatu zodpovednosti za škodu, ale porušenie tejto povinnosti predstavuje protiprávne konanie, ktoré, ak je príčinou vzniku škody, znamená vznik zodpovednosti za škodu podľa § 420 Občianskeho zákonníka.

Úvaha odvolacieho súdu, že vzniknutá ujma na zdraví žalobcu a s ňou spojená náhrada škody má svoj pôvod v neodvratiteľnej udalosti, ktorá nemá pôvod v prevádzkovej činnosti žalovaného, neobstojí z toho dôvodu, že ustanovenie § 420a ods. 3 Občianskeho zákonníka sa

vzťahuje len na prípad škôd, ktoré nemajú pôvod v prevádzke. K zbaveniu sa zodpovednosti (tzv. liberácia) môže dôjsť len za situácie, že konkrétne okolnosti, ktorými bola škoda spôsobená, neboli touto prevádzkou vyvolané, vznikli mimo vlastnej prevádzkovej činnosti a nezávisle na vôli prevádzkovateľa.

Pokiaľ teda v preskúmvanej veci odvolací súd otázku zásadného právneho významu, ktorá odôvodňuje prípustnosť dovolania podľa § 238 ods. 3 O.s.p. posúdil tak, že správanie sa neznámej osoby, ktorá žalobcovi spôsobila vážnu ujmu na zdraví, treba považovať za neodvratiteľnú udalosť, nemajúcu pôvod v prevádzke a majúcu za následok liberáciu podľa § 420a ods. 3 Občianskeho zákonníka, spočíva dovolaním napadnutý rozsudok na právnom posúdení, ktoré sa prieči ustanoveniu § 420a Občianskeho zákonníka.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na právnom posúdení veci, ktoré dovolací súd nepovažuje za správne. Žalobca preto opodstatnene uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.

Zo všetkých uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu zrušil v zmysle ustanovenia § 243b ods. 1 O.s.p. z dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, že právny názor dovolacieho súdu vyslovený v tomto rozhodnutí je záväzný.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znovu aj o trovách pôvodného konania ako i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 19. apríla 2011

JUDr. Vladimír Magura, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová

